

ترویج کتاب‌خوانی در ایران (۴)
ترویج کتاب‌خوانی در مهد کودک،
مدرسه و مسجد

زیر نظر: علی‌اصغر سیدآبادی
به کوشش: دکتر سفرزاده، ابراهیم حیدری و اسماعیل یزدان‌پور

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
معاونت امور فرهنگی
دفتر مطالعات و برنامه‌ریزی فرهنگی

پاییز ۱۳۹۶

سرشناسه: صفرزاده، گیتی، ۱۳۵۰ -

عنوان و نام پدیدآور: ترویج کتابخوانی در مهد کودک، مدرسه و مسجد/ به کوشش: گیتی صفرزاده،

ابراهیم حیدری، اسماعیل یزدان پور؛ زیر نظر: علی اصغر سیدآبادی.

مشخصات نشر: تهران: خانه کتاب، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۶۸ ص: مصور (رنگی).

فروست: ترویج کتابخوانی در ایران؛ ۴. خانه کتاب؛ ۶۰۹.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۲۲-۴۳۶-۱

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: Reading promotion -- Iran

موضوع: خواندن -- ایران -- ترویج

موضوع: Study skills -- Iran

موضوع: مطالعه و فراگیری -- ایران

موضوع: Children -- Books and reading

موضوع: کودکان -- کتاب و مواد خواندنی

شناسه افزوده: سیدآبادی، علی اصغر، ۱۳۵۰ -

شناسه افزوده: یزدان پور، اسماعیل، ۱۳۴۹ -

شناسه افزوده: حیدری، ابراهیم، ۱۳۵۷ -

شناسه افزوده: خانه کتاب

رده بندی کتب: ۵۰۶، ۱۳، ۴۳۶، ۷/ص LB۱۰۴۹

رده بندی یوبی: ۳۷۰۲۸۱

شماره کتابشناسی ملی: ۴۹۵۰۷۳۲

۶۰۹

خانه کتاب

عنوان: ترویج کتابخوانی در مهد کودک، مدرسه و مسجد

ترویج کتابخوانی در ایران (۴)

زیر نظر: علی اصغر سیدآبادی

به کوشش: گیتی صفرزاده، ابراهیم حیدری و اسماعیل یزدان پور

ناشر: مؤسسه خانه کتاب

طراح جلد: علیرضا کرمی

صفحه آرا: عسگر ابراهیمی

ناظر چاپ: رحمان کیانی

نوبت چاپ: اول، آذر ۱۳۹۶

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

بها: ۲۶۵۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۲۲-۴۳۶-۱

تهران: خیابان انقلاب، بین صبا و فلسطین جنوبی، پلاک ۱۰۸۰، مؤسسه خانه کتاب

تلفن: ۸۸۴۴۲۹۸۵

فهرست

۹	مقدمه
۱۰	معرفی جشنواره تقدیر از خردای نروه‌های برگزیده
۱۲	۱. پیشنهادهایی برای ترویج کتاب‌های درمهد کودک
۱۲	کتاب‌خوانی والدین
۱۳	تهیه کتابخانه و امانت کتاب
۱۳	بازدید از کتابخانه‌های شهر
۱۴	تهیه کتاب دست‌ساز
۱۵	کتاب‌خوانی فعال
۱۶	استفاده از فناوری
۱۶	یک کتاب، یک ماهی
۱۶	فعالیت‌های ترغیبی
۱۷	هر فصل یک میوه
۱۸	جیب‌های دامن مادر بزرگ
۱۸	مسابقه پیک دانایی
	پیشنهادهای رسیده از شهرها و روستاها برای ترویج کتاب‌خوانی
۱۹	درمهد کودک
۱۹	چهره‌های متفاوت، صداها و متفاوت

- ۱۹..... برگزاری کلاس قصه‌های خوب برای بچه‌های خوب
- ۲۰..... پای قصه مادر بزرگ
- ۲۱..... همکاری با کتابخانه‌ها
- ۲۲..... ۲. پیشنهادهایی برای ترویج کتاب‌خوانی در مدارس
- ۲۳..... برگزاری کلاس‌های قصه‌خوانی و قصه‌نویسی
- ۲۳..... برپایی ایستگاه‌های کتاب‌خوانی
- ۲۳..... فعالیت‌های ترکیبی
- ۲۴..... مطالعه سنج
- ۲۴..... شوق به تحقیق
- ۲۴..... مرزنگ یک کتاب
- ۲۵..... کتابخانه یار
- ۲۶..... خلاصه‌نویسی کتاب / مطالعه کتاب
- ۲۶..... اهدای کتاب به عذرمان جان
- ۲۷..... همخوانی کتاب
- ۲۷..... همراهی درس با داستان
- ۲۸..... کتاب یار
- ۲۹..... کتابخانه‌های خاص
- ۲۹..... کارگاه اتاق مطالعه
- ۳۰..... خاک‌نخوردن کتاب
- ۳۰..... چند پیشنهاد ترغیبی
- ۳۱..... جایگزینی وسائل ارتباطی با کتاب
- ۳۲..... ماه من
- ۳۳..... جعبه داستانک
- ۳۳..... کافه کتاب در کتابخانه
- ۳۴..... قلک دانایی
- ۳۵..... راوی روشنایی
- ۳۵..... کتاب طلایی
- ۳۶..... دوست من کتاب (افزایش دامنه مطالعاتی و مطالعه دقیق و عمیق)

۳۷	اهدای کتاب دانش‌آموزی
۳۷	کلاس‌های داستان‌نویسی خانواده‌ها
۳۷	یک صید، یک انتخاب، یک کتاب
۳۸	طرح نخلک
۳۸	دنیای پیرامون ما
۳۹	حساب پس‌انداز کتاب‌خوانی
۳۹	کتاب‌خوانی کیلومتری
	پیشنهادهای رسیده از شهرها و روستاها برای ترویج کتاب‌خوانی
۴۰	در مدارس
۴۰	بازار فرهنگی و سری کتاب
۴۱	جشنواره کتاب دانش‌آموزی
۴۲	والدین کتاب‌خوان - زندان کتاب‌خوان
۴۲	کتاب‌خوانی و کتاب‌نویسی
۴۳	زنگ کتاب و بامداد کتاب
۴۵	مبادله کاغذ باطله با کتاب
۴۶	نام‌گذاری خیابان‌ها و کوچه‌ها به نام کتاب
۴۷	طراحی جدول براساس کتاب
۴۷	فانوس (آموزش روش مطالعه به دانش‌آموزان)
۴۸	بیر، بخوان، بیار (ترویج مطالعه مجلات در مدارس)
۴۸	با کتاب در مدرسه
۴۸	سفیران کوچک دانایی
۴۸	درخت کتاب
۵۱	ایستگاه کتاب
۵۲	۳. پیشنهادهای ترویج کتاب‌خوانی در مسجد
۵۳	مسابقه کتاب‌خوانی
۵۳	راه‌اندازی کتابخانه در مسجد
۵۴	خطبه‌های نماز
۵۵	طرح چهره‌به‌چهره

۵۵	تبلیغ و معرفی کتاب
۵۶	استفاده از امکانات دیجیتالی و اینترنتی
۵۷	وقف در گردش
۵۷	ترویج کتابخوانی در خانواده‌های تحت حمایت
۵۸	خیرات و نذر فرهنگی
۵۹	نشریه داخلی
۵۹	کلاس‌های آموزشی
۶۰	برگزاری مراسم
۶۰	بزرگداشت‌های آسمانی
۶۱	پیشنهادهای شهر و روستا
۶۱	شبک مجاز دوستداران کتاب
۶۲	کاروان کتابخانه‌ای
۶۳	کتابخانه‌های خانگی
۶۴	حلقه‌های کتاب‌محوری
۶۴	کارگروه فرهنگی
۶۵	سبد مطالعه خانواده
۶۵	روز دانایی
۶۶	کتابخوانی جمعی
۶۶	اشتراک نشریات
۶۶	عضویت رایگان و مزایا

مقدمه

معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در راستای نهادینه کردن فرهنگ کتاب و کتابخوانی، پیوسته در حال رصد، برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌های ترویج کتابخوانی در میان اقشار مختلف جامعه است. جسورانه تدبیر از افراد و گروه‌های برگزیده یکی از مهم‌ترین برنامه‌هایی است که به این منظور طراحی شده و تاکنون در سه سال متوالی به اجرا داشته شده است. هدف کلی از این برنامه، شناسایی ایده‌ها، برنامه‌ها و فعالیت‌های مؤثر و کمک به انتشار الگوهای موفق است. مهد کودکها، مدارس، و مساجد از جمله مراکز مرجعی‌اند که در زمینه ترویج کتاب و کتابخوانی فعال هستند و به همین دلیل به عنوان بخش ویژه‌ای در این شنه‌اره مورد توجه قرار گرفته‌اند و طرح‌های رسیده به صورت اختصاصی مورد ارزیابی، داوری و تشویق قرار گرفتند.

طرح‌های رسیده از این سه حوزه، حاوی مجموعه غنی از فعالیت‌ها و برنامه‌های اجرایی است که می‌توان با انتشار آن‌ها الگوهای فکری و اجرایی مناسبی را در اختیار عموم قرار داد. این کتاب گزیده‌ای از بهترین طرح‌های ارائه شده به دبیرخانه است که برای سه حوزه ترویج کتابخوانی در مهد کودک، مدرسه و مسجد تهیه و تدوین شده است.

معرفی جشنواره تقدیر از افراد و گروه‌های برگزیده

«تقدیر از افراد و گروه‌های برگزیده در ترویج کتابخوانی» یکی از برنامه‌های مؤثر معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در حوزه ترویج کتابخوانی است که در سه سال متوالی با مشارکت و همراهی افراد و گروه‌های داوطلب و فعال در این حوزه برگزار شده است.

نخستین دوره این برنامه در سال ۱۳۹۳، و با حضور بیش از ۹۰ فرد و گروه، دومین دوره در سال ۱۳۹۴، با حضور بیش از ۴۵۰ فرد و گروه، و سومین دوره در سال ۱۳۹۵ که در راستای سیاست‌های کلان دولت، به شکل‌های مرتبط واگذار شد، با استقبال و مشارکت حدود ۷۵۰ فرد و گروه فعال در عرصه ترویج کتابخوانی برگزار شد. در این اجراها، معلوم شد که مسئله مطالعه و کتابخوانی در سطح ملی علاوه بر حلقه‌های اصلی صنعت نشر، همچون نویسندگان، ناشران، توزیع‌کنندگان و کتابفروشان، متکی بر عوامل اجتماعی دیگری هم هست که نیاز به توجه، برنامه‌ریزی پشتیبانی دارد. همچنین نتایج برگزاری این برنامه نشان داد که افراد و گروه‌هایی که در زمینه ترویج کتابخوانی در سطوح محلی و ملی کادری که مدد از مهم‌ترین نیروهای اثرگذار بر گسترش فرهنگ کتابخوانی را بر جا می‌مانند. این در حالی است که سیاست‌گذاران و مجریان رسمی عرصه فرهنگ و کتابخوانی کمتر به این نیروهای اثرگذار توجه داشته‌اند.

دوره‌های بعدی اجرا، با توجه به تجربیات به‌دست‌آمده، با برخی تغییرات ساختاری و محتوایی همراه شده است. از جمله این تغییرات می‌توان به اضافه‌شدن بخش‌های ویژه به شرح ذیل اشاره کرد:

- معلم برگزیده؛

- پیش‌نماز برگزیده؛

- مهد کودک برگزیده؛

- کتابدار برگزیده؛

- کتابفروشی برگزیده؛

- مروجان الکترونیکی و دنیای مجازی؛

- واحدهای صنفی، بخش خصوصی و مراکز خدمات عمومی.

اضافه شدن این بخش‌های ویژه به دلیل تأثیرگذاری و مرجع بودن این گروه‌ها را اثرگذاری آن‌ها در میان اقشار مختلف جامعه بوده است که حضور افراد و گروه‌های مختلف از سراسر کشور نشان از فعالیت جدی این بخش‌ها در جامعه دارد.

شورای برنامه‌ریزی شاخص‌های زیر را برای ارزیابی آثار رسیده تعیین کردند.

- تأثیر پایدار در گسترش کتاب‌خوانی میان مردم؛

- خلاقیت و نوآوری در برنامه‌ها و شیوه‌های اجرایی؛

- استفاده مناسب از مشارکت مردم و محله‌ها؛

- استفاده خلاقانه و بهینه از امکانات و ظرفیت‌های عمومی و مردمی؛

- قابلیت معرفی به سایر مناطق به عنوان الگو؛

- تأثیر در گسترش ترویج کتاب‌خوانی به عنوان یک حرکت مؤثر فرهنگی؛

- فعالیت به شکل داوطلبی (شاخص ترجیحی)؛

- فعالیت در قالب گروهی (شاخص ترجیحی).